

På grundlag af disse præmisser,
udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. Sagen afvises.
2. Hver af parterne bærer sine egne omkostninger.

Pescatore

Sørensen

Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. februar 1977.

A. Van Houtte

Justitssekretær

P. Pescatore

Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. CAPOTORTI FREMSAT DEN 3. FEBRUAR 1977 ¹

Høje Ret.

1. Emnet for dette forslag til afgørelse er begrænset: det drejer sig udelukkende om spørgsmålet, hvorvidt det søgsmål, Andreas Reinarz den 8. juni 1976 har indgivet mod Rådet og Kommissionen kan tages under realitetspåkendelse. De vil erindre at herværende afdeling besluttede først at undersøge de sagsøgtes formalitetsindsigelser uden at gå ind på sagens realitet, som parterne altså endnu ikke har haft lejlighed til at drøfte. Det er imidlertid nødvendigt kort at erindre om de omstændigheder, der ligger til grund for sagen, og om de krav, Reinarz har fremsat.

Sagsøgeren havde i længere tid været tjenestemand ved Kommissionen, da man udstedte Rådets forordning nr. 2530/72 af 4. december 1972, der *bl.a.* indførte særlige bestemmelser (og særlige økonomiske fordele) for de af Fællesskabets ansatte, hvis ansættelsesforhold definitivt ophørte. I henhold til denne forordning udtrådte Reinarz af tjenesten den 1. maj 1973. Nogen tid efter flyttede han til Canada (hvor han fortsat har bopæl) og som følge heraf anmodede han om og opnåede, at den godtgørelse, der tilkommer ham i henhold til artikel 3, stk. 1 i den nævnte forordning, og som er udtrykt i belgiske francs, fra den 1. maj 1974 udbetales ham i canadiske dollar (artikel 3,

¹ - Oversat fra italiensk.

stk. 3, næstsidste afsnit). Hermed opstod det problem, sagen angår, nemlig spørgsmålet om den vekselkurs, der skal anvendes ved omvekslingen til fremmed mønt af godtgørelsen udtrykt i belgiske francs.

I denne henseende er de fællesskabsretlige bestemmelser klare.

Den ovenfor nævnte artikel 3, stk. 3 bestemmer i sidste afsnit, at »en godtgørelse, der udbetales i en anden valuta end belgiske francs, beregnes på grundlag af de pariteter, der er omhandlet i artikel 63, stk. 3, i vedtægten«. Efter den sidstnævnte bestemmelse skal vederlag udbetalt i en anden valuta end belgiske francs beregnes på grundlag af de af Den internationale Valutafond vedtagne pariteter, som var i kraft 1. januar 1965. De pågældende tjenestegrene i Kommissionen har naturligvis anvendt disse bestemmelser over for Reinarz.

Efter sagsøgerens opfattelse bør omvekslingen til canadiske dollar af godtgørelsen derimod ske »på grundlag af den belgiske francs paritet over for den canadiske dollar på betalingstidspunktet«. Dette fordi de nævnte bestemmelser er »fuldstændig vilkårlige, diskriminerende og uretfærdige« og krænker princippet om ligebehandling af tjenestemænd; bestemmelserne bør følgelig kendes ugyldige eller i det mindste uanvendelige på sagsøgeren. Der skulle endvidere foreligge en »undladelse af at fastsætte regler fra Rådets side, da Rådet ikke har tilpasset den justeringskoefficient, der er fastsat for Belgien, til levevilkårene i Canada. Som følge heraf har sagsøgeren nedlagt påstand om annullation af artikel 3, stk. 3, sidste afsnit i forordning nr. 2530/72, sammenholdt med vedtægten artikel 63, stk. 3 eller i det mindste om, at bestemmelsen kendes uanvendelig i nærværende tilfælde, samt om erstatning for det tab, han har lidt som følge af de nævnte to reglers anvendelse.

Begge sagsøgte har i et særskilt dokument rejst indsigelse mod sagens anta-

gelse til behandling, jf. procesreglementets artikel 91, stk. 1. Kommissionen har navnlig gjort gældende, at sagsøgeren ikke har indgivet den i tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2 omhandlede klage, og at søgsmålet følgelig i henhold til artikel 91, stk. 2 må afvises. Rådet har yderligere anført, at, hvis det er sagsøgerens hensigt at støtte søgsmålet på EØF-traktatens artikel 173, frem for på tjenestemandsvedtægtens artikel 91, er de betingelser, den nævnte traktatsbestemmelse opstiller i stykke 2, ikke opfyldt, og endvidere at EØF-traktatens artikel 215, stk. 2 ej heller kan påberåbes, både fordi erstatningssagen forudsætter en undersøgelse af de anfægtede bestemmelsers gyldighed og følgelig er knyttet til annulationsøgsmålet og fordi de retsmidler, tjenestemænd kan benytte sig af, under alle omstændigheder kun er de, der hjemles i vedtægten artikler 90 og 91 med udelukkelse af søgsmål i henhold til EØF-traktatens artikel 215.

Endelig er det gjort gældende, at den manglende mulighed for at antage søgsmålet til realitetsbehandling udelukker, at der i henhold til EØF-traktatens artikel 184 fremsættes en påstand om, at den pågældende forordning ikke kan finde anvendelse i dette tilfælde.

2. Selv om sagsøgeren ikke længere er tjenestemand ved Fællesskabet, er der ingen tvivl om, at søgsmålets forudsætning er hans egenskab af forhenværende tjenestemand i Fællesskaberne, og at søgsmålets genstand ligger inden for tjenestemandsvedtægtens anvendelsesområde. I denne forbindelse må man være opmærksom på, at det i den sidste betragtning til forordning nr. 2530/72 hedder, at forordningen fastsætter »særlige foranstaltninger vedrørende vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber«. Den rigtige løsning for sagsøgeren var følgelig at anlæge sag i henhold til Romtraktatens artikel 179 og tjenestemandsvedtægtens artikel 91, stk. 1, naturligvis under iagttagelse af betingelserne i den sidstnævnte artikels stykke 2. Dette er imidlertid ikke sket: i sit den

15. december 1976 indgivne indlæg indrømmer sagsøgeren selv, at han ikke har benyttet de retsmidler vedtægten hjemler, og som omhandles i artikel 179, da det eneste mulige retsmiddel for sagsøgeren efter hans opfattelse var det i traktatens artikel 178 omhandlede. Denne opfattelse skal jeg undersøge nedenfor. Det kan imidlertid allerede nu fastslås, at søgsmålet, hvis det bedømmes på grundlag af EØF-traktatens artikel 179, må afvises, da det er ubestridt, at Reinarz aldrig til Kommissionen har indgivet nogen klage som omhandlet i artikel 90, stk. 2.

3. Traktatens artikler 178 og 215, stk. 2 er de bestemmelser, sagsøgeren påberåber sig til støtte for søgsmålets antagelse til realitetsbehandling. Som bekendt giver disse bestemmelser Domstolen kompetence til at afgøre tvister vedrørende erstatning for ansvar uden for kontraktsforhold. I den foreliggende sag må to spørgsmål undersøges: for det første om søgsmålet faktisk går ud på at fastslå Fællesskabets ansvar udenfor kontraktsforhold og for det andet, mere i almindelighed, om en tjenestemand (eller forhenværende tjenestemand) kan indgive søgsmål med hjemmel i traktatens artikel 178, når søgsmålets genstand ligger inden for rammerne for anvendelsen af tjenestemandsvedtægten.

Efter min opfattelse bør det første spørgsmål besvares benægtende. Det tab, sagsøgeren påstår at have lidt, hidrører efter sagsøgeren selv ikke fra vedtagelsen af forordning nr. 2530/72 men fra denne forordnings anvendelse i hans tilfælde: det ovenfor anførte indlæg af 15. december 1976 fremhæver nemlig, at søgsmålet »angår et tab, der først er indtrådt forholdsvis lang tid efter at forordning nr. 2530/72, der er årsag til tabet, trådte i kraft«. Anvendelsen af forordning nr. 2530/72 på Reinarz er imidlertid sket inden for rammerne af det retsforhold mellem ham og Fællesskabet, der er en direkte følge af ansættelsesforholdets ophør. Selv om et sådant retsforhold burde betragtes som et vedtægtsmæssigt forhold og ikke et kontraktsforhold, fore-

kommer det mig klart, at vi her er på et andet område end ansvar uden for kontrakt, da tvistens genstand i virkeligheden er den måde, hvorpå Kommissionen skal opfylde en forpligtelse, der følger af en retsregel af vedtægtsmæssig karakter, hvortil svarer en subjektiv ret for den forhenværende tjenestemand til betaling af en godtgørelse.

Det andet spørgsmål bør også besvares benægtende. Selv om det er rigtigt, at Domstolen i medfør af artikel 179 er kompetent til at afgøre *alle tvister* mellem Fællesskabet og *dets ansatte* (naturligvis »med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i vedtægten for dets tjenestemænd, eller som fremgår af de ansættelsesvilkår, der gælder for dets øvrige ansatte«), synes det logisk heraf at slutte, at enhver tvist, der rejses af en person under påberåbelse af hans egenskab af ansat eller tidligere ansat i Fællesskabet, og vedrører et spørgsmål i forbindelse med de ansættelsesvilkår, der gælder for Fællesskabets ansatte, alene skal følge bestemmelserne i artikel 179 og i vedtægtens artikler 91 og 92, ikke alene når sagen angår annullation af en retsakt, men også når der kræves skadeserstatning. At der i artikel 91, stk. 1 tales om tvister mellem Fællesskaberne og en af denne vedtægt omfattet person »om lovligheden af en akt, der indeholder et klagepunkt imod denne person«, udelukker ikke muligheden af, stadig inden for rammerne af artikel 91, at fremsætte en påstand om erstatning. Jeg tænker her særligt på erstatningskrav, der som i det foreliggende tilfælde afhænger af en fællesskabsretsakts ugyldighed. Den omstændighed, at Domstolen har fuld prøvelsesret i de i artikel 179 omhandlede tvister, indebærer, at Domstolen kan træffe afgørelse både med hensyn til den anfægtede retsakts gyldighed og med hensyn til erstatningen, enten med hensyn til begge dele under ét eller med hensyn til ét af spørgsmålene.

Domstolen har allerede haft lejlighed til at udtale sig om dette spørgsmål. I dom af 22. oktober 1975, sag 9/75, Meyer

Burckhardt mod Kommissionen (Sml. 1975, s. 1171 ff) udtalte Domstolen bl.a. i præmis nr. 7: »en mellem en tjenestemand og hans nuværende eller tidligere institution verserende tvist, der drejer sig om skadeserstatning og hidrører fra det ansættelsesforhold, som knytter den pågældende til institutionen, [er] omfattet af traktatens artikel 179 og vedtægtens artikel 90 og 91, hvorfor den, særlig hvad angår antagelsen til realitetsbehandling, hverken falder ind under traktatens artikel 178 eller 215 eller under artikel 43 i protokollen vedrørende statuten for EØF-Domstolen«. Senere (præmis nr. 10) hedder det i samme dom, at for så vidt angår tvister mellem tjenestemændene og institutionerne, findes der ikke i vedtægtens artikel 90 og 91 nogen sondring mellem annullationssøgsmål og erstatningssøgsmål.

Heroverfor havde man forgæves gjort gældende, at Domstolen i dom af 5. april 1973, sag 11/72, Luigi Giordano mod Kommissionen (Sml. 173, s. 417 ff) admitterede et søgsmål i henhold til traktatens artikel 215, stk. 2 fra en forhenværende tjenestemand ved Kommissionen. Som det fremgår af dommens første præmis angik dette søgsmål i virkeligheden en påstand om, at Fællesskabet pålagdes ansvar på grund af de omstændigheder, hvorunder den pågældende i tilslutning til manglende fornyelse af hans kontrakt som hjælpeansat som følge af ugunstige oplysninger om ham fra Kommissionen ikke kunne opnå en stilling ved Domstolen. Det tab, der krævedes erstattet, var et tab, der skyldtes »Kommissionens adfærd efter (den første) ansættelseskontrakts udløb« (præmis nr. 4). Den pågældende var således blot stillet som en ansøger til en stilling i Fællesskabet; hans tidligere retsstilling som hjælpeansat fik ikke anden betydning end at sætte Kommissionen i stand til at give Domstolen visse oplysninger. Det er klart, at når der er tale som en ansøger, der ikke opnåede den søgte stilling (og ej heller havde deltaget i nogen udvælgelsesprøve, der var bekendtgjort i overensstemmelse med vedtægten), kunne erstatningskravet ikke

fremsættes inden for vedtægtens rammer; anderledes ville det have forholdt sig med et erstatningskrav, der f.eks. var knyttet til den påståede ugyldighed af afskedigelsen fra den første stilling ved Kommissionen.

Derimod er Domstolens dom af 15. december 1966, sag 59/65, Schreckenbergs mod Kommissionen (Sml. 1965-1968, s. 327) helt i overensstemmelse med det her hævdede standpunkt. I den pågældende sag havde en tjenestemand ved EKSF indgivet et annullationssøgsmål mod et afslag fra Kommissionen og et erstatningssøgsmål for det lidte tab, begge dele i henhold til vedtægtens artikel 91. Da det førstnævnte søgsmål blev afvist fra realitetsbehandling, bestemte Domstolen, at erstatningssøgsmålet ej heller kunne antages til behandling, og Domstolen udtalte: »selv om en part kan rejse en erstatningssag, uden at nogen bestemmelse tvinger den til at kræve annullation af den ulovlige retsakt, som har forårsaget tabet, kan parten dog ikke på denne måde søge at opnå samme økonomiske resultat, som en annullation af nævnte retsakt ville medføre, når annullationssøgsmålet skal afvises.

4. Efter at være kommet så vidt i undersøgelsen af sagen, er det overflødigt at spørge, om søgsmålet kan antages til realitetsbehandling i henhold til EØF-traktatens artikel 173, stk. 2 eller artikel 184. Det forekommer mig nemlig, at det ovenfor udviklede om den eksklusive karakter af kompetencen i artikel 179 med hensyn til søgsmål fra tjenestemænd eller forhenværende tjenestemænd ved Fællesskaberne vedrørende de ansættelsesvilkår, der gælder for disse, må være tilstrækkeligt til at udelukke muligheden af, at disse benytter sig af de retsmidler, de pågældende artikler hjemler. I øvrigt savner man i nærværende sag en »beslutning«, rettet til sagsøgeren, og som denne anfægter, da den bestemmelse, det drejer sig om at annullere, er generel (artikel 3, stk. 3, sidste afsnit i forordning 2530/72); det er hævet over enhver tvivl, at den pågældende forordning ikke kan anses for at være »tilsyneladende«, og at den

ikke i virkeligheden umiddelbart og individuelt angår Reinarz. Faktisk har denne aldrig hævdet noget sådant. Endelig, hvad angår artikel 184, er denne ej heller relevant, bortset fra, at der er tale om en retstvist, der angår en af Rådet eller Kom-

missionens forordninger: spørgsmålet om antagelse til realitetsbehandling må således betragtes i relation til det søgsmål, der starter en sådan tvist, og en negativ afgørelse af dette søgsmål får virkning for selve artikel 184's genstand.

5. Jeg foreslår følgelig, at Domstolen af de anførte grunde afviser den sag, Reinarz den 8. juni 1976 har anlagt mod Rådet og Kommissionen.

I overensstemmelse med procesreglementets artikel 70 bør hver part bære sine omkostninger.